

ХАЛЪМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Халъмг таньгчын комитетин болн
күч-көлсчнрин депутатирин таньгчын Советин газет

№ 17 (2850)

1957 дж. майн 15

Үннь 20 деншг

Америкийн Соединенн Штатсийн Конгресст Великобританя Парламентд СССР-н Деед Советин Дуудвр

Онъгта кевәр медж авад, гидж герчлдж келдэжхәнә. болх дуньга зөвтә хәрү өгх гидж итклтә бәәсн учрар, Советск Социалистическ Республикын Союзин Деед Совет, Америкийн Соединенн Штатсийн Конгресст болн Великобританя Парламентд эн илгәлгән кедж бәәнә.

Күмн амтид гарчах ик аамшгтә йовдлг гетлгхин, цуг делкә дән-даджг уга төвкнүн бәәхин тускар, мана гурвн государствин парламентс деер тавгддж бәәх даалгвирг, өдгә цагт делкәд бәәх бәәдләр хәләдж, гүүнәр медж авцах зөвтә гидж Советск Социалистическ Республикын Союзин Деед Совет тоолджана.

Дәәнә зер-зевәр бийән агслггин хурдар гүдждж келгән ик аамшгтә хаалгәд орсинь, Советск олн-амтн болн США-н болн Великобританя олн-амтн, тедү мет цуг наадк орн-нутгудин, олн сай залу болн күүкд улс үүмәтә-аамшгтә кевәр хәләдж меджәжхәнә.

Хамхлдж эвдлгәнә агьу ик күчтә дәәнә шин зер-зев-атомн болн водородн бомбс, межконтинентальн ракет болн нань чигн делкә кевәр алдж күүчд юмс—кедж гаргьлгын улм делгүд, теднә көрн өсәд бәәнә.

Атомн болн водородн селмиг олзлгьтагьгар болсн ямаран болв чигн дән дегәд кесг олн сай күүг уга кех, бүкл орн нутгиг хоосрулад оркх, алдр болн дакдж үзгдшго культурн зөбрсиг уга кем аамшгтә цагт күмн амтн ода ирв.

Ядерн селмиг сөрдж үзлгын ик аамшгтә болджах йовдлин тускар өдгә цагт нарт делкән олн-амтнә ухан-хүүвр гүүнәр болн йостагьгар саглдж күүндвр кеджәнә.

Тим сөрдж үзлгәнә хөбтк бийднә ямр юмн болдгинь дасдж медж авлгән ода бийнә багь болм болдг болв чигн, нарт делкәд тоомсрта бәәх ик гүн сургьульта улс, тим сөрдж үзлггин цаарандн кегь-ад бәәхлә күмн эрүл-менд бә-алгьнд аамшг гаргьджана

Дәәнә зер-зевәр бийән агслггин хурдар көбдж келгән государствсн хоорнд бәәх залгьад иткл уга болн харшлтта йовдл гагьна, нарт делкән бәәдлг хурцдулна. Амтн дотр сүрдлгь гаргьад, ицлтинь татудулад, санамр күч-көлсәрн бәәхдн тер харшлт болад бәәнә. Цуг орн-нутгудин экнр эврәнн күүкдин тәвсн хувин тускар, багьчудт ирх цагнә ямр болхин тускар аадж, санагьан зовцхана. Ик унтә болдж тусдг атомн болн водородн селмс кедж гаргьлгын алв өдг олн улсн эм деер күнд ацан болдж тусджана. Эдн эврәнн олврасн зөвәр ик аньгинь зер-зев гаргьлгьнд аргь уган төләд өгцхәдг болцхав.

Ядерн зер-зевиг хурдар көбдж келггин уурулхн, күмн амтнд ик айул гарн гиджәхиг гетлгхн гидж делкән цуг орн-нутгудар олн амте давтдж некдәжхәнә.

Болв, атомн дәәг гетлгдж болш уга, атомн дөрлдәг зогсадг аргь уга гидж олн-амтнә ухандн орулхар седихәдг политическ болн дәәнә зәрм улс ода чигн бәәжхәнә. Игидж келлгын төрүц худл, нарт делкә деер делгү төвшүн дән угагьгар бәәдгиг хадгьлдж батрулхн төлә олн-амтнә ноолдлгьна күчиг буурулхар тиггдж келдз бәәхн. Атомн дәәг гетлгдж болхн, тенүг гетлгдж чадх кергтә. Эврәнн государствин политикд үлмәгьан үзүлдг парламентс эн кергт ик ач тусан күргдз чадцхамн.

Атомн болн водородн селмс бәәх гурвн орн-нутг—США-н, Великобританя болн СССР-н—даалгьврта улс деер олн-амтн ик ицмдз тәвджәжхәнә. Зуг өдгә цагт атомн эрә шинькән эклджәх цагт, ядерн селмиг ода деерән зуг гурвн государств гаргьджах цагт, атомн дәәг ягьдз гетлгдз болхин тускар ю кехиг күүндвр кедж таслггын дуньцүлхд амр болх учрта. Зер-зевиг уурулхн туск төриг таслггьнд Обьединенн Нацийн Организаци эврәнн туслпз кергән күцәх

гидж делкән олн-амтн күлә-дженә.

Зер-зевиг уурулхн болн атомн болн водородн селмиг хаахин тускар Советск Социалистическ Республикын Союзин Деед Совет эврәнн, 1956 джилин июлин 16-д кесн дуудвртан, цуг орн-нутгудин парламентсн оньгинь тусхала. Зер-зевиг уурулгьна туск төриг бүклдн таслггьгиг гиигрүлхн төлә, атомн болн водородн бомбиг сөрдж үзлгьан цаг тудәлго зогсадан Советск Правительство белн, энүг атомн болн водородн селмин тускар цуг зөвшәрлгьн кеддв эс кеддв, күцәхвдн гидж зарлсн, өмнн темдгтә медгдлә.

СССР-н Деед Совет Советск Правительствин тер ишкдлинь күтцдн зөвшәргьад, атомн болн водородн бомбсиг сөрдж хәләлгьнә төлә хагьрадиг цаг тудәлго уурулхн тускар, энүг күцхин төлә ямр керг кехин йилгьхн тускар СССР-н, США-н болн Великобританя правительствсн хоорнд зөвшәр күцхд орлцдз дөнгьан күргцхәтн гисн дуудвр Америкийн Соединенн Штатсийн Конгресст болн Великобританя Парламент тал кеджәнә.

Атомн болн водородн селмиг сөрдж үзлггин уурулхиг болн тенүг хаахинь күцхд ямаран эв-аргь, хаалгь бәәхин тускар күүндвр кедж, сүвсөлвгән сольцхин кергт США-н, Великобританя болн СССР-н межпарламентск комитет бүрдәхн гисн седвәр, СССР-н Деед Совет, бийннн нерн деерәс США-н болн Великобританя парламенте хәләтхә гидж орулджана.

Эн төриг цааран холд саагдл уга, олн-амтнә дурила ирлцдз таслгдхн төлә Америкийн Соединенн Штатсийн Конгресст болн Великобританя Парламент бийсәсн болх зөвтә цуг кергүдиг күцәх гидж СССР-н Деед Совет ицлгь кеджәнә.

Союз Советск Социалистическ Республикын Деед Совет.

Москва, Кремль, 1957 джил майн 10.

СССР-н олн-амтнә эдл-ахун өсгдж-өргджүллгьнә Государственн займ (1957 джилд гаргьлгьн) гаргьлгьна тускар

1. СССР-н олн-амтнә эдл-аху өсгдж-өргджүллгьнә Государственн займ (1957 джилд гаргьлгьн) 12 миллиард арслн гьга тоота, тавн джилин болзтагьгар гаргьхн.

2. Займин облигациг болн түүнәс шүүсн шүүвирг государственн болн бәәрн газрмудин алв тәвлгьнәс болн мөнүг цуглуллгьнасул дххн.

3. СССР-н олн-амтнә эдл-аху өсгдж-өргджүллгьнә Государственн займ гаргьлгьна тускар СССР-н финансов Министрствин орулдж өгсн цәлгьвирг батлхн.

Венгерск Народн Республикын Государственн Хургт

Венгерск Народн Республикын Государственн Хургин иньгин мендн, СССР-н Деед Совет гүн ханлтан келдженә. Государственн Хургин үр депутатр, танд болн тана нүүрт цуг венгерск олн-амтнд Деед Советин депутатр халун мендән илгәдженә.

Венгерск Народн Республикын Государственн Хургин сессий, венгерск олн-амтн, контрреволюционн йос буулгьад, помещичье-капиталистическ йосна диг-дара орн-нутгт хәрү босгьхар седсн газдин болн дотр-дундин реакцин седвәр таслдж, эврә Революционн көдлмшч Крестьянск Правительствин болн Венгерск социалистическ көдлмшчнрин партин эргид хамцдз, негддз, Венгрии цуг күч-көлсчнрин сәәни төлә эврәнн аргь-чидлән, эврә орн-нутгин олн-амтнә эдл-аху босхлгьнд өгчәх, социалистическ тосхлт цаарандн делгрүлджәх агьу ик даалгьврта цагт цуглрсмн. Венгерск Народн Республикын правительствд болн Венгерск социалистическ көдлмшчнрин партыд бидн ах-дүүнрин менд илгәдженәвдн.

Советск олн улс даньгинд ах-дүүнрин дуртагьгар, сул бәәдл дурта, венгерск олн ам-

тнә урмдта ноолдандн болн бәәх-бәәдлдн оньган тәвдз хәләдженә, ода теднә бәрсн диилврмүдт үнн ухагьан тәвдз байрлджана. Венгерск олн-амтн эврә төрсн газрин сулин болн күүнә өлмәд эс орлгьна төләд кедсн ноолданд болн социалистическ тосхлт батлгьна халхд бәрсн диилврмүд ни-төвкнүн бәәдл тетгьнә болн цуг делкән аамшг уга бәәдл тетгьнә кергт зөвәр чинртә немр болджана.

Реакцин лагерәс гарсн өшәтнрин ямаран чигн йовдлин хәләл уга, венгерск олн-амтн социалистическ лагерин цуг олн-амтнә ни-негн болдж, хоорндк дөн-тусан үзлдж, эврә орн-нутгин культурн боли экономическ өсдз-өбдлтд, бәәдл-джиргьл өбдлуллгьнд шин агьу ик диилврмүд күцх гидж СССР-н Деед Совет баттә кевәр иткүлдж медфүлджәнә.

Күч-көлсчнрин әрун цевр иткмдз авсн, тана өмн, олн-амтнә зарцнрин өмн агьу ик төрмүд зокджахн бидн меддженәвдн. Таанр күндтә даалгьвран нертәгьгар күцәхт гидж бидн ицдженәвдн.

Унтә уурмүд! Таанр нертә ик көдлмштән аль-бис диилвртә болхиг итгдженәвдн. 1957 джилин майн 10.

Элстд шин школ бәрджәнә

Май сарин 11-д Элст балгьсна хойрдгч номертә дундин школин 110 сургьульчнр, шин дундин школин гер бәрлгьнд нөкд болдж гарч көдлцхәв.

Өрүн 8 часас авн үдин 2 час күртл сургьульчнр шунмгьа кевәр көдлдж, шин школ тосхлгьнд дөнгьан күргцхәв.

Ода деерән, энүд дундин школин гер бәрх орминь белддж, улин тәвдженә. Сургьульчнр, күн болгьн өрәл кубометр газр малтх зөвтә. Эднә ик зунь норман давулдж күцәдженә.

Сургьульчнр олн зүсн көдлмш кев. Зәрмн газр малтв, зәрмн носилкәр шавр зөбдз, холагшан гаргьдз асхна. Кесг көвүд автомаши дахад, чолу зөблгьнд көдлв. 8-ч классин сургьульчнр Бутенко Анатолий, Таличкин Павел, Руденко Валерий чолу зөблгьнд үзмджтә сәәнәр көдлв.

Газр малтлгьнд 10-ч класс сурцах күүкд Карманова В, Кубекова Ранса, Малиева Зина болн нань чигн күүкд сәәнәр көдлв. Носилкәр шавр зөблгьнд 8-ч класс цугтан шундж

көдлцхәв. Тедн дундас Ильджирринова Ида болн Василенко Павлина хойр шунмгьа сәәнәр көдлцхәв.

Иим ик чинртә, нертә көдлмш кехд эн школин директор Мешковский Е. А. классн тавн гардачнран дахулдж, сургьульчнран толгьалдж гарв.

Майн 13-д Элстин негдгч номертә школин зун сургьульчнр шин тосхджах эн школин көдлмшт дөн болхар гарцхав. Хойрдгч номертә стройуправленә гемәр, эн сургьульчнр 8 час өрүнәс авн 11 час күртл кедг көдлмш уга болад, кеу унтә цаган үрәгьад, халун нарнд шатад сууцхав. 12 час эклснә хөбн, нег-негән заалддзгьад, стройуправленәс күн ирдз шинькән көдлмшинь зурагьинь заадж өв. Сургьульчнр ирдз көдлхинь медсн бийн, өмнәсн көдлх газринь чигн белдсн уга, көдлмш кех күрз болн носилкес чигн бел кесмн уга. Цаарандан тер дуту йовдлг бөкрдз, олн бичкдин йовуд сән күслседклд йоста өргн хаалгь өгхн.

А. СЕМЕНОВА.

Китайск журналистнрлә Н. С. Хрущевин кесн күүндвр

Майн 8-д КПСС-н ЦК-н Негдгч селгәтр Н. С. Хрущев, СССР-д ирсн Китайск Народн Республикын Сюй Чжу-чен толгьачта журналистнрин делегациа, тер мет „Женьминьжибао“ газетин болн Синьхуа агентствин даньгин Москвад бәәдг

корреспондентлә харгьдз күүндвр кев.

Үр-иньгин таалта сән бәәдлд болсн күүндвркт китайск журналистнр, Советск Союзд иртин гидж сурснд гүн ханлт кедж, Советск Союзин дуту-дундин

өсдз-өргдзлгьнә, тер мет орн-нутгуд хоорндк бәәлгьнә төрмүдлә залгьу кесг олн сурврмүдт хәрү өгтхә гидж Н. С. Хрущевас сурв.

Н. С. Хрущев хойр час шахуд болсн күүндвртән, китайск журналистнрин сурсн цуг сурврмүдт хәрү өв.

ЭМНГ ГАЗР ЭЗЛДЖ ЭДЛЛГҮНЭ ОЛЗ-ОРУНЬ

1960 джилд 11 миллиард пуд буудā ургъадж авдг арғы кўцхмн гисн оln-āмтнā эдл-ахуд ик гидг берк чинртā тōр, мана орн-нутгин селāнā эдл-ахун кōдлāчрин оmн КПСС-н XX-ч съезд тавлā. Буудā тārдж ургъадж авхд эркн чинртā тōрн—урдн хaгългддж эдлгдāд уга эмнг, эмншрдж одсн кōдā газрмудн селāнā эдл-аху делгрўллгднц церглўллгн болдж бāнā. Эн тōриг хурдар кўцāдж болх мōн.

Кесг сай гектар, омрха ургъцта шин газриг олзлдж эдлгнā агъу ик кōдлмшиг эклхлāрн, эн тōриг совхозмудн системār дāvрўлдж кўцāх залвр партъ огчāнā. Ючъгад гиллā, совхозн систем гисн—социалистическ селāнā эдл-аху бурдāлгнā āмтин сāн гисн кев-янзнь болджана.

Селāн газрт социалистическ производств уудāдж, батрадж делгрўллгднц государственн советск мал-гер ик чинртā цутхлнгн болх зōвтā, гидж В. И. Ленин заавр огсн болдж. Совхозин эркн-гол тōрн—āмтинд ўзмджтā сāн государственн предприятъс болдж, „ик-ик хозяйствār оln-дундин нōкннъгў кўч-кōлсār аль чигн тоот урдкасн деерār, урдкасн кимдār, урдкасн икар гаргьгдх“ гидж Ленин сандж меддж бāйсн болдж. (Соч. т. 29, 27 халх).

Колхозмудин адл-ахуг гарддж эдлгнг улм чанъгъалгнлā зерглўлдж бас совхозн производствиг брджўлдж, олз оругнн икдўллгднц бас Коммунистическ партъ болн Советск правительств цуцрлтан угагъар килмджāн огч бāйцхāнā. Шин газрмудиг ик элвгār дасдж эдлгннур орад гурвхн джил болв. Эн ахр цагин дотр Дорд-ōмн ўзгин, Казахстан, Сибирин райодар эмнг болн эмншрдж одсн 35,5 сай гектар газр гарт орулгддж хагългдв. Тер райодар буудā тārдж 425 шин совхоз гаргьгдв. Тер совхозмуд болгднц 23,5 минъгъад гектар тārāнā газрмуд батлдж огдв.

Эмнг газрт гаргьгдсн совхозмудиг государств селāнā эдл-ахун айта гидг техникār тетгв, кергтā тоот оборудованъ, тосхврн материал, мōнъгинъ цугтнъ гаргьгд огв. Совхозмуд (15 мōрнā чидлār тоолхд) 136 минъгн трактор, (17-футар тоолхд) 55 минъгн комбайн, 48 минъгн плуг, 28 минъгн дисковый луцильник, буудā тārдж 89 минъгн сеялк, ачлнā 15 минъгн авгомашин, альд болв чигн йовад кōдлдж 1700 электростанц, нанн чигн оln-зўсн машинд авцхав. Коммунистическ партин дуудв-рар мана орн-нутгин оln оlnцудас 200 минъгъ гар баахн настā патриотнр—шин газрмудн дасдж эдлгнг эклдж толгъ-алгч улс—эмнг газрт бурдāгдсн совхозмудур ирцхāv. Шин ирдж бўурлсн улсд бāах гермуд, културн-бытовой бāадлнн ясурух тосхлс кехд государств 2,8 сай арслнъ мōнъ гаргьгд огв. Совхозмуд болгннъ тосххд, техникār агсх тōрт 12—15 сай арслнъ мōнън гаргьгдв.

Селāнā эдл-ахун кўчтā гилт техникār болн дамшлтта кōдлāчнрār агсгдсн совхозмуд 13,7 сай гектар газр эдлгднц орулад, 1956 джил тārāнā га-

зран 30 сай гектарт тоогннъ кўргв. Олгā цагт СССР-н совхозмудин Министерствин хозяйствс тārджāх буудāн културнъ кирцхд, Англь, Франц, Италий, Западн Германъ тārдж тārāг цугтнъ негдўлсн адл.

Шин агъу-ик газрмуд хагълдж тārā тārсн учрар, орн-нутгин кесг райод буудā икар тārдж ургъагч кōрнъ болдж хўврцхāv. Тер дотр, Казахск ССР нег ўлў. Эмнг газр эдлврт орулхас оmн эн республик орн-нутгиг оdmг-гуйрар тетглгднц икар нилчāн хāлдāдго билā. Ода болхла Казахстан 20 сай шаху гектар газрт тārā тārād, бийдāн авсн даалгъврар нертā кевār кўцāгъад, 1956 джил миллиард ўлў пуд гуйр государств орулдж огв. Шин газр эдлгднц орулхас урд 11 джилдāн государств орулдж огсн гуйринъ цугтнъ негдўлād тоолв чигн, уунāс багъ болдж гарна. Буудā ургъадж авлгъар тетгād совхозмуд тўрўн орм эдлдж, государствд 520 сай пуд буудā орулдж огв. Буудā тārлгнц цугтнъ гилтā совхозмуд кеджāх чигн райод Казахстанд бāнā. Улгўрнъ, Кокчетавск областин Ленинградск район. Урдн болхла эн района орāl сай гектар газрт хойрхн баахн колхоз, мал осгдг хойрхн совхоз бāйсн. Газрн нургълдж эджго билā. Ода болхла, эн района газрт 13 ик-ик совхозмуд, 30 минъгъ шаху гектар газрт буудā тārнā. Оньгрсн джилд эн совхозмуд сāн ургъц авад, Тōрскидāн 22 сай пуд буудā орулдж огв. Ленинградск район „Газрин холд“ бāах район болдан уурв. Тер район кўртл тōмр хаалгъ кедв, буудāгъār болн малин шимшўусār хот-хол кедж гаргългнā предприятъс тосхгдхмн.

Эмнг газриг элвгār эдлгднц орулгн бас Российск Федерацин колхозмуд болн совхозмуд буудā гаргългнц икдўлхд икар нилчāн кўргв. РСФСР-н тārā тārāчнр 1956 джил государствд хойр миллиард ўлў пуд гуйр орулдж огв, тўунāснъ совхозмуд огснъ—350 гар сай пуднъ, эс гидж шин газрт тārā тārхāсн оmн огчāснāсн гурвн холванас даву ик болдж гарв.

СССР-н совхозмудин Министерств бўклдāн, давсн джилд государствд 903 сай пуд гуйр орулдж огв, эс гидж, эмнг газр кōндāгдāд уга цагт—1953 джил орулдж огснāсн 4,6 холван икар огв. Эмнг бāйсн газрмуд деер бурдāгдсн совхозмуд 1956 джил государствд 505 сай пуд буудā орулдж огв. Гурвн джил урд, эн министерствин хозяйствс цугъар негдсн бийнъ уунāс 2,6 холван багъар буудā огдг бāйсн.

Эмнг бāйсн газрт бурдāгдсн совхозмуд—ик олз-орутагъарн нег ик йилгълтā. 1956 джил 193 совхоз онц-онцдан государствд орāl сай гар товарн буудā орулдж огв, Кустанайск областин „Железнодорожный“ гидг совхоз—4,1 сай пуд буудā орулдж огв. Казахстан совхозмуд 1956 джил цугтан хурадж авсн гектар газр болгнāс дундлад тоолхд 52-д пуд буудā ургъадж авб. Буудāн товарн тускар болхла—85 процент кўрч гарна. Эн республикн колхозмуд МТС-н кōдлмшин шанъгд огсн буудā-гагннъ тоолсн бийнъ гектар

газрас 36 пуд буудā государств орулдж огв. Чкаловск областъд хурасн тārāнā гектар газр болгнāс—совхозмудн—43 пуд, колхозмудн—32 пуд буудā авб; Саратовск областъд болхла—совхозмудн—40 пуд, колхозмудн—25 пуд буудā авб. Товарн буудā гаргълдж авхд совхозмуд деердджāхннъ альд болв гигн темдглгдджāнā.

Тўунлārн хамдан бас, эмнг газриг хагълдж тārād, ургъадж авсн гуйр цугъарагъаснъ кимд болдж тусджахнъ, шин эдлгднц орулсн газрин дамшлтс ил ўзўлдж медўлджāнā. Кесг оln совхозмудар болхла центнер буудāн бийиннъ уннъ урднъ темдглгдсн ўнāс хойр холван багъ—дўнъгцхд 16—20 арслнъ болж тусна. Тиигād, Кустанайск областин Павловин нертā совхозд центнер буудāн бийиннъ ўн 30 арслнъ 67 деншг болж гидж темдглснā орчд, 15 арслнъ 92 деншг болдж гарв. Терўнā нилчār совхоз джилдāн 6,5 сай арслнъ мōнъгнā орутагъар тōгскв. Совхозд кōдлгч улс цугъар сāн ик ургъц авхнн тōлā чидлāн чирмāдж кōдлснā ашнъ—эн гаргьгд авсн буудā тиим болдж тусв. Давсн джилд эн совхозд гектар буудāн тārāн болгнāс дундлад тоолхд 21,6 центнер ургъц хурадж авгдв. Цуг тракторн тārāнā бригадмудар хозрасчет (олсн олврарн бāйлгн) кедж бāйлгн бас ик уршгта болв. Тārā тārлгнā кōдлмшн эклхāс ик урд, бригад болгднц кех кōдлмшин тонъ, āмтинд огх мōнъгнā кирцāнъ, ямаран ик горючий болн машинā тос гаргьгд болхнъ темдглгддж даалгъгдв. Эн учрар бригадирмуд цугъар альк тоотан арвār гаргъад, гару багърулдж болм эв-аргъиг цугтнъ олзлцхав. Эмнг болн эмншрсн ик гўрār газрмудиг эдлгднц орулсн совхозмуд чин бас кимд гуйр огцхāv. Кустанайск областин цуг совхозмудар гаргьгд авсн буудāн нег центнерин ўннъ орн-нутгт болхла 26 арслнъ болдж тусв, Кокчетавск областин совхозмудар болхла—25 арслнъ, Челябинск областин совхозму-

дар—24 арслнъ, Алтайск крайин 15 совхозар болхла—20 арслнъ болдж тусв. Казахстан совхозмудар дугъарагъарн болхла центнер буудāн бийиннъ ўннъ кирцхд 29 арслнъ болдж тусхмн. Улгўр авхнн тōлā медўлād келчкнй: эмнг газрмуд эдлджāсн колхозмудас орулдж авсн центнер буудā болгн орн-нутгт 71-д арслнъ болдж тусв.

Эмнг бāйсн газрмудт бурдāгдсн совхозмудар гаргьгд авсн буудā кямд болдж учрнъ тер шин хагълсн газр омрха шимтā болсн учр деернъ, бас тārā тārлгнā гол кōдлмшнъ ик сāнār механизировать кедснāс иштā буудā гаргьгд авхд кесн кōдлмшд кўч-кōлсн багъар орулгдснā уршг болдж гарв. Казахстан совхозмуд 1956 джил нег центнер буудā гаргьгд авхд дундлад, кўн 1,4 часа кōдлмш кесн болдж тоолгдв. Эн зōвār сāн ўзмдж. Кўч-кōлсн иим гаргълтта болхла нег кōдлмшч болгднц 400—500 центнер буудā авлгъ-иг тетгдж болхмн.

Нег центнер буудā авлгднц гаргьгд кўч-кōлсиг болн гаруг багърулгн, совхозмудин экономикиг обдлўлхд ик нилчāн халдав. Совхозин джилā цевр орунъ 5 сай арслнъгас давад бāадг ўлгўрмуд ода дала. Алтайск крайин, эмнг бāйсн газрт гаргьгдсн „Кытмановск“—совхоз 1956 джил хулдсн буудāгъāсн 8 сай арслнъ орута, Кустанайск областин „Октябрьский“ гидг совхоз 10 сай арслнъ орута болв. Чкаловск областъд бурдāгдсн арвн негн совхоз цугъар, оньгрсн джилд, буудā хулдлгнāс зу гар сай арслнъ цевр орута болцхав.

Нег ўлў ик ору Казахстана совхозмуд огх гидж ицгдджāнā. Энўнд, буудā хулдлгнāс авгдджах цуг орунъ гурвн миллиард гар арслнъ болдж гарв, цуг буудāг ургъадж авхд гаргъсн гарунъ хойр миллиард шаху арслнъ. Тегād, ганцхн буудāгъāс 1956—негхн джил орсн цевр орунъ—миллиард ўлў арслнъ, тер тоод эмнг газрт тогтагдсн совхоз-

мудин орунъ 900 сай гар арслнъ болв. Республикн совхозмудин 50 гар процентнъ олзта-орутагъар кōдлдж болдж гарчана. Республикд урднъ, олзта-орута совхозмуд иим оln болдго билā.

Тегād чигн, эмнг газр олзлдж эдлгнā экономическ орутанъ ганцхн эн биш. Шин совхозмудиг тосххд болн тедниг материалн-техническ агслгъ кехд государств гаргъсн мōнъгн ямаран болгт хārўцхннъ медхлā ик чинртā. Кустанайск областин совхозн управленд церглāчрин кесн то-диг ик сонън. Тер тоогъас ўзгдджāхнъ иим: эн областин совхозмуд 1956 джил буудā хулдснāсн 400 сай шаху арслнъ орута болцхав. Шин газр гарт орулдж эзлгъār гурвн джилин эргцд гаргъсн цуг гарунъ 1.534 сай арслнъ болджана. Тегād, иим орутагъар кōдлхлārн, Кустанайск шин совхозмуд, эдниг бурдāхд гаргъсн гаругъан гурвндōрвн джилин эргцд цугтнъ хārўлхмн.

Эмнг газрт бурдāгдсн сāн совхозмудн болхла гаргъсн гаругъан тўунāс чигн эрт хārўлцхāхмн. Бурдāгдснā хōбн хойрдгч-гурвдгч джилāсн авн гол капиталовложенā ўниг хārўлдж болхиг кесг совхозмудин ўлгўрмуд ўзўлдж медўлджāчхāнā. Капиталовложенā ик зунъ кесгтāн олзлгдг тоотд—гермудт, машинд, сооруженъст огглсиг бас тоолх кергтā. Хārў хārгдх ўниг тоолхларн, удан цагт олзлгдх, ахр цагт, олзлгдх гидж йилгъл уга, цуг гаргъсн гаруг тоолсн.

Буудā болн селāнā эдл-ахун нанъ чигн хот-хол гаргъхд, совхозмуд ик гидг чинртāг тоолдж, партъ болн правительств, зургъадгч тавн джилд совхозн производствиг улм хурдар делгрўлхār темдглцхāv. Буудā гаргългнц цааранднъ делгрўллгнц, ода гарт орулад олзлджāх эмнг болн эмншрсн газрас авдг ургъциг обдлўлсн деерāн, селāнā эдл-ахун цергллгднц шин газрмуд деернъ орулдж авч олзлх кергтāг—эмнг газр гарт орулдж эзлснā дамшлтс ўзўлдж медўлджāнā. Эмнг болн эмншрсн газриг эдлх тōрт онган оглгъāн сулдххн биш гидж КПСС-н ЦК болн СССР-н Министрмудин Совет, селāнā эдл-ахун цуг кōдлāчнрўр кесн дуудвртан дакн нег давтдж келцхāv. „Техникиг осгл уга, трактормуд болн селāнā эдл-ахун нанъ чигн машиндиг сāнār олзлсна ашд, буудāн култур тārхд, дакн деернъ 4—5 сай гектар шин газр эн—1957 джилд хагълсн болхла сāн болх билā“—гидж тер дуудврт келгдджāнā.

Колхозин производствā зерглўлдж бас совхозн производствиг цуг аргъарнъ брджўлдж, совхозмудиг улм батлдж, орн-нутгин селāнā эдл-ахун производствд совхозмудин чинриг обдлўлхлā—селāнā эдл-ахуг икар обдлўлхд оln-āмтнā оmн бāах тōриг днилвртāгъār кўцāлгнā итклтā хаалгнъ болх мōн.

ЗУРГТ: Степной МТС-н II-ч номертā тракторн бригадин бригадир В. Хорольцев (зўн бийджнъ) болн тракторист А. Титаренко. Элст балгъсна, Ленинā нертā колхозд тārāнā газр хагъллгднц.

Н. ЛЫСИКОВИН фото.

Ф. СЕЛЕЗНЕВ.

Нарта делкән оln-келн äмтс ни-ниицнъгъу бääхин төлä

Делкән багъчудин фестивалъ

Дан-дадж уга төвкнүн бääлгъу цуг делкән, көгшн-бичкн уган, седклин күүл. Олн улсин эн эркн күүлн седкн тевчäд, мана алдр Ленинä аш сääхн унтä заавр делгрүлäd, Коммунистическ партъ, Советск правительств хойр төвкнүн бääлгнä тör-öргн уулдвриг, орн-нутг тогтсна түрүн öдрäс авн эндр күртл, хääрлт уга батар күүцäгъä, пааранднъ улм ик нилчтäгъäр күүцäхмн.

Нарт делкән хойр ик дан болсна учрар, кумн сүрдм äämшгтä эвдрлт болв, кун болгъна зүркн шаркнрм үклүргән үзгдв. Нарт делкән олн улс цугъар, негн күртлän, дääнд дурго, дан-дадж öсгд улст дурго. Дан манд керго! Төвкнүн бääхмн, олн келн улс негддж, ниинцнъгъу сääхн, амр иньг ах-дү болдж бääхмн. Тимм дуулгъ кегъäд, делкä деер цуг орн-нутгудар, келн улс болвас нег ухата, ниинцнъгъу седклтä, Советин Союз толгъачта социализмин лагеръ улм, улм öсäd батрад йовна.

Эн халхд, цецглäd öсдж йовх олн багъчуд нарт делкән күүчтä чидл болад, бас нег ик нилчтä болна. Кумни сääхн джиргълин цецге öсдж йовх олн, олн багъчуд, —найн нääмн күүлтä күүкд, нääхлсн-нääхлсн көвүд, товин махн болхдан кезäд чигн дурта биш. Тедниг гаргъад öсгсн эцк-экпринъ ар мет, дан гихлä нүднъ öвднä, түүнд цанъ аргъго дурго. Дääнд дурта кун делкäd уга!

Дääг — олзта гуулгäнд тоолдг, олн улсин джиргълиг олз көблгнä арсмд тоолдг, сүл үклинъ аган, сумн зер-зев агслгъар, шинäс атомн, водородн бомбсар хамхлт кегъäд, бүүл öргн, байн дала орн-нутгудиг буйсагъад, көндä көдä кехär бääх äмтс капитализмин орн-нутгудар бас бääцхәнä. Тедн агрессормуд болдж мөн, эн агрессормуд, Америк толгъачта, нарт делкән төвкнүн бääлгннд бас чигн äämшгән үзүлäd бääцхәнä.

Тимм, кун толгъата чонмудин öмнäс шивä болдж нарт делкән ниинцнъгъу төвкнүн, дан уга бääлгнä зерглän улм, улм öснä. Мана Советин орн-нутг öргн, öбрän дахулсн социалистическ болн демократическ ордудтагъан тер агрессор...

рмудт толгъанъ динирмәр, нам дääсрхсн цагтнъ — тохминъ таслмар хәрү öгч чадхмн.

Советин Союз — олн келн улсин бат ниинцән, далнас улү келн улс мана орн-нутгт бääнä, тедн хоорндан ах-дү äдл амрг иньг болдж, äдл-аху, эрдм-герлän öсгдж делгрүүлчхәнä. Коммуна партин гардврар, ленинск комсомол, советск олн багъчуд цугъар орн-нутгин тууджлгч төрмүдт шунмгъа кевär орлина. Улгүрлхд, эн хавр Ленинä комсомол, эмнг болн эмншргсн газрмуд äдлхд Коммунистическ партъ, Советск правительств хойрт пертä дөнъ-нөкд болсна аш кердв. Кесг, кесг мингън комсомольчнр ордепсär ачлгдв. Ленинä комсомолн нерн эврä орн-нутг дотран бääтхä, нарт делкäd делгрнä, делкән орн-нутгин багъчудт үзмдж болна.

Эн джил июль-август сармудт мана энъкр балгъснд Москвад нарт делкән багъчудин фестивалъ болхмн. Кесг келн багъчуд — күүкд, көвүд, көрстä газрин булнъ болгънас ирхмн. Ут туршдан зургъан зун мингън күүкд-көвүд нарт делкäd үзмдж болсн Москвад алдр ик байр кехмн: эрдм-билгән, эрүл-мендин чадмгъа-гавшугъан, ду-биингъән, нәр-наадан гаргъхмн. Тер хамгар эргäд, нарт делкән ик-багъ уга күүкд-көвүд улсин күүчн-чидлин, күүл-седкн негнн эн фестивалъ үзүлджәнä.

Тегäd чигн багъчудин фестивалъ келгн элдү чинртä, политическ төр болджахиг Коммунистическ партъ манд таслвр угагъар заагъа, түүнд белдлгъиг орн-нутгар делгүднъ кегъä. Мана Халъмг тангъчин байрта багъчуд бас Москвад одхмн, кесг келнä газарин ордудин багъчудла таньлдхмн, теднä эрдм-билгинъ үзхмн, эврä билг эрдмән үзүлхмн. Тер төлäd тангъчар багъчудин фестивалъд белдлгн, түүнä хäläвр келгн — öдгä-эндрин ах чинртä төр мөн.

Элст балгъсн деер майин 18-19 хойрт багъчудин фестивалин хäläвр болхмн. Эн хä-

лäвр, мана тангъчин түрүн харадас болдж ирцхäsн күүкд-көвүднн ач иктä шүүвр болх зöвтä. Тангъчарн öргджүлхд ямр шунмгъагъар багъчуд орлцлгъна түрүн аш келгн болджана. Эрдм-билг делгрлгнä эки көрнъ — эн фестивалин хäläвр келгн.

Багъчудин фестивалъд белдлгн, цуг олн улсин ик төр болдж кегдджähиг äрвго йовдлин уулдвр медүлнä. Эн фестивалъд эрдм-билг, ду-би, нәр-наад үзүлх улсин хувцхунр уйлгннд көгшн-көгшн эмгд, наснъ медäрсн экирнъ орлцна. Тävн долагъад наста Лиджин Бадм-Хаалгъ, Бадүша Энä хойр, тäv шахдж йовх Күрлдän Öлзät, Йиснä Керми, Лиджин Öндр, Пономарева Анна — эдн öдр, сö гилго халъмг хувцд ишкäd, уяд, үрн-садндан үнн гөл седкларн нөкд болцхана.

Тангъчин олн багъчуд эн хамгиг нәрнәр тоолдж, крайин багъчудин хäläврт, нарт делкән багъчудин фестивалъд Советск Халъмг нерән улм, улм öддän гаргъхин төлäd үнн нилчтäгъäр белдх зöвтä. Эн төрин түрүн эклäчнр болхднъ Халъмг тангъчин Ленинск комсомолд күүндтä орм öггддж бääнä.

СЯН — БЕЛГИН Х.

ЗУРГТ: Артезиан поселкин Алтха ва Зина, Алтхаева Зоя болн Сангаджиева Ася, дуулджана. Домбрчнь Ользятнев Сергей.

Тангъчин багъчудин фестивалъ

Майин 9-нд Халъмг тангъчин күүцäгч комитетин залд, тангъчин багъчудин фестивалъд белдлгъ келгнä туск совещанъ болв.

КПСС-н Халъмг тангъчин комитетин сеглätр үр Джимбинов эн совещаниг эклсн үгдän, майин 18-19-д Элст балгъснд тангъчин багъчудин фестивалъ болхмн, тер фестивалъд 500 гар күүкд болн көвүд орлцхмн — гидж келв.

Фестивалъд белдвр келгннд ямаран дугу-дунд бääхиг заадж үр Джимбинов келв. Кесг кегдäд уга көдлмш заагт, балгъснд радио оруллгъна керг ода бийнъ му, паркиг болн стадиониг öдгä цаг күртл ясдж, диглдж, чик бääдл гаргъад уга, гидж цааранднъ темдгддж бас келв.

Эн үлдсн цөн öдрмүдт, чидлän äрвлл уга, фестивалъд белдлгнä дугу-дундиг диглдж, эн фестивалиг цанъ уга килмджтä сäänär кехмн гидж,

тангъчин болн балгъсна учрежденьсин гардачнриг дуудж үр Джимбинов үгән төгскв.

ВЛКСМ-н Халъмг тангъчин комитетин сеглätр үр Надбитов совещанъд орлцдж, үг келв. Фестивалъ ямаран дигтägъäр кегдх, фестивалъд орлцх улсиг болн ирсн гинчнриг ягъдж хот-хоолар тетгх, теднä бääх бääринъ белдхнн тускар, стадионд хулд-хуран кедү палаткс гаргъх, ямаран бääдлтägъäр балгъсар автобусмуд йовхиг диглхнн тускар, совещанъд ирсн улст, үр Надбитов цäälгъддж келдж öгв.

Эн фестивалъ келгннд Элст балгъсна школин сургъульчнр ик дөнъ-нөкд болх зöвтä. Олн зүсн цецге болн флажокс эдн белдхмн, нарт делкä дän уга бääхиг дурдлг — көгдлджргъс авч ирхмн. Теднä, тенгър öдд ирсдж, седклд күүл-дживр ургъалгъна тачал кесн — көгдлджргъс нислдän болхмн.

ЗУРГТ: Черноземельск района Артезиан поселкин Босаев Гучн дуулджана. Домбрчнь Шеркешева Бося.

Шинäс залурсн болна

Нег дакдж эврәннъ кергär йовдж йовад, Цагъан Амн гилдг селänd ирвв. Уунд, öмннъ Бурунск совхозин централн усадьб бääсмн. Ода болхла Юстинск района центр бääнä. Эн район, урднъ болхла Юста деер, тег дотр бääдг билä. Ода — öргн, сääхн, орсин алдр гөл — Иджлин эрг деер бääнä.

Эн района центрт бääх, төрскин газрури нүүдж ирäd, байрта бääх мана халъмгудин джиргъл öдр ирвäs ясрад хуврджәнä. Көдлмшин цаган чилчкäd, энъкр Иджл голин көвäd, көк ногъан деер сергддж амрхар эдн хурна. Голин амнд олн зүсн дуд дууллдна, домбрин айс сонъсгднä. Чиннхлä, багъчуд хурад дууллдж-бириллдж шуугна. Зәрмнъ футбол болн волейбол наадна. Теднä нәр-наад гäähäд, кесг медätä улс чигн байрта хурдж зогслднä, „Шинäс залурна бидн“ гидж медätнр хоорндан шоглдж инäлдснъ сонъсгднä.

Газа харнъгъурад, ора шидр болад ирв. Медätнрнъ, öрүндän көдлмштän оратл уга одх, цогцан амрадж авх кергтä гигäd хәрцхäv. Багъчуд болхла, голин көвägъäр хәрү эрглäd, клуб талан одцхäv.

Иджлин асхн дүнъгäдж сääхрв. Электрическ шамс энъгдän дегц шатцхäv. Клуб багъчудар дүүрв. Гармонь эклäd сонъсгдв. Багъчуд нääрән

шинäс эклцхäv. Зәрмнъ селänä библиотекд одад газет, журнал-муд умшцхäv, зәрмнъ тангъчин багъчудин фестивалъд белдлгъ кеджäh репетицд одцхäv.

Май сард болх тангъчин багъчудин фестивалъд Юстинск района багъчуд икär онган öгч, белдлгъ кеджәнä. Олн зүсн хуучна дуд болн шинäс гарсн чигн дуд эдн белдджәнä. Неджädär, дөрвädär, нәмädär биллдж халъмг би бас белддж бääцхәнä.

БОЛДЫРЕВ НИКОЛАЙ.

Экнр үрдиннъ төлä

Нарт делкән багъчудин фестивалъд белдлгн советск олн улсин күүндтä уулдврт хүүврв.

Мана халъмг тангъчин багъчуд эн фестивалъд орлгъна белдлгъ келгннд бас ик-багъ уга орлцдж бääнä.

Элстин культурин Герин ик хорад эмгäрг-эмгäрг, наснъ медäрдж йовх улс уул бәрäд сууцхана. Зәрмнъ эд тарджннулад шуулад, хääчән шавджннулад, ирмäгинъ хääчлäd ишкнä. Зәрмнъ машигъäр цокад, уйна.

— Экнр ямр төр уулддж бääцхәнät? — гидж сургднä.

— Эн мана багъчудин фестивалъ болхмн гигäd, унтл-кевтл уга, көдлджәнä бидн.

— Багъчудин фестивалъ болхла, көгшрдж йовх таанр юючвт? — болад хара бääхär шоглхла, хәрүднъ эдн бас үгән öгхш.

— Бидн көгшн чигн болтха, манд үрд бääнä! — болцхана.

— Экнр, урдиннъ төлä... Тиигдж эклчкäd, гаран саджад, Лиджин Öндр инämсклдж келнä:

— Мини үрд ода чигн багъ. Урд болсн хөдн — ийлгъл бääхий? Эн мана тангъчин

багъчуд, энъкр мана цугъаран үрд. Эдн сääнд үзгдхлä, мана тангъчин нерн öдлхмн...

Тер кевär көгшн, бичкн күртлän нарт делкән багъчудин фестивалъд белдджähцхәнä. Халъмг хувц-хунр öдгä цага багъчуд уйна гидг нәрн төр болдж гарна. Тер зовлнъгднъ öнр цага эндрк мана багъчудт энъкр экирнъ ирäd нөкд болна.

Лиджин Бадм-Хаалгъ ода тävн долата. Хаджуднъ Бадүша Энä сууна, бас тäv гарч одла. Эн хойр эмгдин ард дахллад бас дөч алхад гарчксн, тävнд öбрäd одцхасн Күрлдän Öлзät, Пономарева Анна, Лиджин Öндр — öдр-сö уга тер уулдвр кецхәнä, Эдн дотр халъмг келтä орс гергн Пономарева Анна хувц уйна.

— Наснъ туршарт халъмг дотр öслäv, ода харгъад ирхлä, эцк-экм äмдрсн метär байрлнав! — гидж Анна келнä. Тер мел унн. Көгшн-бичкн күртлän, орс-халъмг цугъарн нарт делкән фестивалъд белддж бääцхәнä.

— Экнр урдиннъ төлä!

ЭЭНÄН ЭНЪК

ЗУРГТ: Черноземельск района Артезиан поселкин Алтхаева Зина дуулджана, Ользятнев Сергей домбр цокджана.

Термоядерн селм сөрдж үзлгьгйг цаг түдл уга уурулхин төлө Нарт делкән Төвкнүн бәәлгәнә Советин Президиумин коммюнике

1957 джилн апрелин 2-т Нарт делкән Төвкнүн бәәлгәнә Советин Бюро, эврәнн берлинск сессийдән, ядерн селмиг сөрдж үзлгьгйг зогсахин тускар дуудвр авб. Сөрдж үзлгьгнлә залгьлдата йәмшгн тускиг медүлгч кесг шин тодрха йовдлмудин тускар нертә ик учени улсмуд герчлгьг кецхав. Сөрдж үзлгьгйг уурулх чинртә дуудвр месн йовдл бәәнә. Немшин 18 учени-атомникүд, Бертан, Рассел, Альберт Швейер болн Фредерик Жолио-Кюри—ним ик тоомср-та улс,тедү мет шаджна халх темдгтә уулдчир эврәнн келси үгмүдтән атомн йәмшгн тускиг лавлдж келцхәдг,

олн-әмтсиг болн правительствсиг саглуджана. Нарт делкән Төвкнүн бәәлгәнә Советин Бюрон дуудвр кесг зүсн орн-нутгудар бргәр күүндгдг таасгдв. Олн-әмтнә төрнә—ядерн селм сөрдж үздгиг зогсахар эс гидж зогсадж үзхәр седцхәдг правительствснн уулдврмүдиг дөн-нлгьн, дакад тиим хаалгьгар йовхин туст батта бәрг-ухан уга, эс гидж тиим хаалгьгар йовхшвдн гидг правительствст шахвр келгьн болджана.

Термоядерн селм сөрдж үзлгьгйг цаг түдл уга уурулхмн!

Нарт делкән Төвкнүн бәәлгәнә Советин Президиум. 1957 джилн майн 6.

Комсомольск бригадин тосхлтин белг

Хальмг таньгьчин хотл балгьсн Элстин аль-бис дуту-дунд, хамхрен-эвдрсн тоотиг түргәр ясурулхин кергт орс, украинец, маньгьд, хальмг болн нань чигн келн ймтс ах-дү, амр-иньгүд болдж, тосхл-тин олн зүсн кәдлмшт орл-джана.

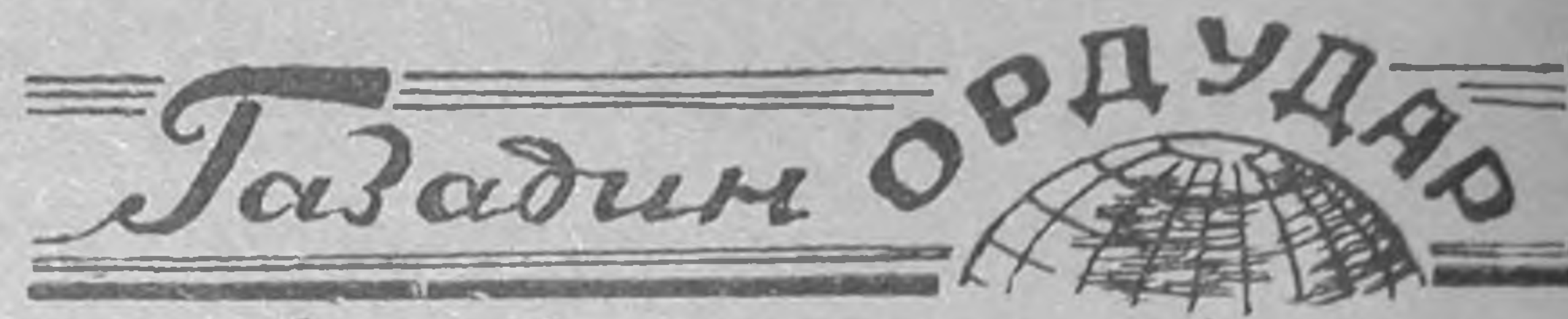
Тер дотр, балгьсна ймтсиг усар тетгхин төлө, ус гүулгх 800 метр газрт траншей мал-джана. Тегәд, газр малтдж траншей келгьгйг шулугьгар куцәхин төлө ик-багь уга цугьгар цаг түдл уга кәдл-джәнә.

Олна эн ик төрт Дженцана Владимирин комсомольск бри-гадт Дженцана Бара, Кокуна Анатолий, Терскин Владимир, Джана Владимир болн Ху-джуртан Алексей кәдлнә.

Эн комсомольчир таньгь-чин тосхлтд чидлән нәл уга эврәнн авсн даалгьвран ку-цәхәр шундж, күн болгькү-кубометр газр малтхин ормд 4—5 кубометр газр малтдж, бдрә ноорман 150—160 про-цент куцәхәнә. Дженцана Владимир—шидрхн Советск йәрмәс ирсн, баахн наста комсомолец.

Газр малтлгьна Беркан бри-гадт 7 күн кәдлнә. Эн бригад кедж йовх кәдлмштән сүзгән бгч, бдрә ноорман 140—150 процент куцәнә. Багь наста тосхачир Санзыра Очр болн Нармин Борис, эврәнн кедж-ән кәдлмштән шундж, но-орман 150—160 процент кү-цәнә.

ЭЛЬДАН ЭРДНЬ.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев хойр Финляндд одцахамн

ХЕЛЬСИНКИ, майн 10. (ТАСС). СССР-н Министрмү-дин Советин ахлч Н. А. Бул-ганин, СССР-н Деед Советин Президиумин член Н. С. Хру-щев хойр Финляндд ирхәр бәәхиг финск общественность ик гидгәр соньмсджахана. Ингдг гичлддг ирлгьн, ни бәәлгьгйг батлхд, хойр орн-нутгин хоорнд нәкц сән бәәл-гьгйг батлхд ик тусан күргх гидг Финляндд хәләгдджәнә. Советск гичир ирхиг фин-ск олн-әмтс цугьгар мендлдж

йбрәдж, тер гичир финск улсин бәәдл-джиргьгйг үздг медхәр селдхәхд икәр байрл-джанавдн гидж финск бар-темгдлжәнә.

Онц предприятьсин, учреж-денсьин коллективс болн ком-мунальн общинс, СССР-н Ми-нистрмүдин Советин ахлч Н. А. Булганин, СССР-н Деед Советин Президиумин член Н. С. Хрущев хойр Финляндд ирсн цагтан, бийсүрн гич-лдж ирхиг мбрәддхәнә кел-дхәхәнә.

Египетск бар, Ричардс Эйзенхауэрт нуучин доклад кеснә тускар

КАИР, 13 майн (ТАСС). „Ааль—Гумхуря“ гидг газе-тин Нью-Йоркск корреспонде-тин соньсхвар болхла США-н президентин туслнь элч Дже-ймс Ричардс, Ближн болн Сре-днь Востокин орн-нутгудар эр-гәд йовдг ирчкәд, Среднь Во-стокд кеджәх американск поли-тикин ашин тускар президент Эйзенхауэрт нуучин доклад орулдж бгч.

Төвкнүн, серглнь болдгар бичси Ричардсин туслнь ил докладар болхла, тер нуучин докладтан Ричардс, „Эйзенха-уэрин доктрин“ күүрч хуур-чакхин йәмшг бәәхиг келджәнә, тер юньгад гихлә, Египет бо-лн арабск наадк орн-нутгуд, тер доктрина ул деер Соеди-

ненн Штатсла нәкцдг кәдлш-говдн гидж келдхәхин тускар корреспондент бичджәнә.

„Эйзенхауэрин доктринг“ Египет бурушаджәх буруша-лгьн, тер доктринд келдхәх американск политикиг кәдл-гьнд хамгин ик гисн харшлтнь болдхәхиг Ричардсин нуучин докладт заагдджана гидж кор-респондент соньсхджана.

Египетин политик, арабск орн-нутгудин общественн ух-ан-седклд икәр үлмәгьән халдадхәхин тускар докладт темдлгддг, Египетиг, арабск наадк орн-нутгудас хәгьцул-хин төлө шинәс улм ик гүд-жрлт кехин тускар селвг д-джәнә.

Чехословакд селәнә эдл-ахуг кооперировать келгьнә дишлврмүд

ПРАГА, майн 13, (ТАСС). 1956 джилд селәнә эдл-ахуг кооперировать келгьнә ашин тускар „Руде право“ газет эндр нур статьядан бичджәнә. Эн ашмуд ик ончта гидж тер нур статьяд келгдджәнә. Селәнә эдл-ахун нәкцнъгьу кооперативсин гаргьсн продукция 1956 джилд 18 процент бсв. Гектарас авсн продукция унь 3760 крон болдж гарв. Нидн джил селәнә эдл-ахун нәкц-нъгьу кооперац нег гектарас цевр 1430 крон мөнъгнә олз-ору авб, эс гидж, 1953 джил-инлә дуньцулхлә хойр холван ик болдж гарв. Трудодняд бг-дг мөнъгнә зөвәр икәр бсв.

Кемрджән 1953 джил тер 11,8 крон бәәсн болхла, 1956 джи-лд—15,9 крон болдж гарв. Эн тоод хот-хоолар бгснә унь орджахш).

Селәнә эдл-ахун нәкцнъгьу кооперативин зулг 25 процен-тнь 1953 джил 16 кронас бддән бгсн болхла, 1956 джил тер кооперативин 55 улу про-центнь тиим мөнъг бгчәнә.

1956 джилн сууләр Чехос-ловакд селәнә эдл-ахун нәк-цнъгьу 8016 кооперативс бә-әлә, теднә медл цуг газрин 47,1 процентнь бәәлә.

Эн джилн дөрвн сарин эр-гцд 440 шин кооперативс бг-рдәгдв.

Индин президентд Прасада суньгьгдв

ДЕЛИ, майн 10. (ТАСС). Делийск радион соньсхсар бо-лхла, Раджендра Прасада,

Индин республикин президент болдж дакн суньгьгддг.

Редактор Д. М. МУКЕБЕНОВ.

Хәрү нүүдж ирджәх хальмгудт өгчәх ссуд

Гер, хаша-хаац тосхлгьнд болн ясл-гьнд, саалин үкр хулддж авлгьнд, банкас кредит авхин тускар Хальмг таньгьчурн хәрү ирджәх хальмгуд ним зокал мех зөвтә:

1. Хальмг таньгьчурн хәрү ирджәх цергләчирт, кәдлмшчирт болн колхозникүдт шишлән кредит бгтн гидж РСФСР-н Министрмүдин Совет эврәнн тогтаврән, селәнә эдл-ахун банкин учрежденьст даалгьв.

Им кредит бгдхмн:

а) гер болн хаша-хаац тосхлгьнд—10 миньгн арслнь мөнъг нег брк-булд бгдхмн. Тосхсн гертән орад гурвн джил боленас авн эклдж 10 джилн туршарт авсн мөнъгн хәрү банк орулдж бгдхмн.

б) предприятьс, района болн селәнә Советмүд, колхозмүд, хальм-гудт бгчәх гермүд, хаша-хаацс ясл-гьнд гидж нег брк-булд 3 миньгн арслнь мөнъгн бгдхмн. Яслсн гер-тән орад гурвн джил боленас авн эклдж гурвн джилн туршарт хәрү банк бгдхмн.

2. Түүнәс талда, РСФСР-н Ми-нистрмүдин Советин тогтаврар, хәрү ирджәх колхозникүд, ирсн джилдән государствд орулдж бгч тарән тем-снә болн малас авдг хот-хоолин ус-нәс бишнъкәсн болн селәнә эдл-ахун мөнъгнә налогас сулдджана, колхозмүд болхла, кедү брк-бул кол-хозд орулдж авсн болна, теднә тоо-гьар подоходн налогас сулдгдджана.

3. Организацсар, учрежденьсәр, предприятьсәр, совхозмүдар кәдлхәр ирсн хальмгудин—цергләчирин болн кәдлмшчирин стажнь, кемрджән тедн хәрү ирхәр седәд урдк кәдл-мшәсн сулдсн цагас нааран, хаалгьдан йовсн цагинь тоод орулго, нег са-рас давад уга болхла, теднә стажд таслвр гаргьгддхәхш.

Эн тогтавр гарад уга бәәсн цагла ирсн хальмгудт, 1957 джилн январ-ини 9-с хбн ирсн чигн хальмгудин түрү-зүдүгьнн хәләж ссуд бгхмн гидж темдлгдджәнә.

Түрү-зүдү бәәх хальмгудт 500 ар-слнь күртл мөнъгәр дбн бгч чадх зөвшәл таньгьчирн күч-кәлсчирин де-путатрин Советд бгдв.

Района күцәгч комитетс, колхоз-мудин ахлачир болн совхозмудин ди-ректормүд, 1957 джилн апрелин 12-т гарсн тогтавриг цуг ирджәх хальмгудт сән гидгәр цәәлгьдг бг-хмн.

Гермүд бәрхд, гермүд ясхд, мал хулддж авхд шаньгас бгсн кредитиг колхозмүдар болн совхозмүдар тар-халж бгәд, тер бгсн кредитиг чикәр олзлджәх угагьнн сәәнәр шүүдг хәләдг, үүлд цергләчирт, кәдлмш-чирт болн колхозникүдт, гермүд тосхлгьна болн гермүд яслгьна туск кәдлмшт күч-кәлсчирин депутатринн района Советс сән дөнъ-тусан бгч-хәх зөвтә.

Хәрү ирсн хальмгудт гермүд тос-хд бгхн тускар колхозмудин болн совхозмудин гардачир сән дөнъ-тусан күргдг, гурвдгч кварталин туршарт эн кәдлмшиг кедж, күцәдг төгсгәх зөвтә. Тосхлтин кергтә материалмүд болн гер материалмүдиг зөбдг авч ирх машигьгар тетгх, дакад тосхлтин бригад бұраәх зөвтә.

Ссуд авхин тускар ямаран доку-ментс кергтәгьнн бас меддж авх кергтә. Тегәд:

а) кедү гермүд, хаша-хаац тосхк болн гермүд ясх зура кедж, түүнд кедү мөнъгн кергтәгьнн, дакад тер зурадан—кесә, ямаран цагла гермүд, хаша-хаац тосхд болн гермүд ясдг төгсгәхинь үзүлгь, темдлгдг батра-хмн гидж района күч-кәлсчирин де-путатринн Советин күцәгч комитетсәс сургдджана.

б) кредит бгтн гидж колхозин прав-лень селәнә эдл-ахун банкд эрлгь орулдж бгч зөвтә.

в) гермүд тосхк болн ясх гидж, колхозмүдар ирсн хальмгудин список кедж селәнә эдл-ахун банкд орулдж бгхмн.

г) колхозникүдт—хальмгудт гер-мүд тосхд болн гермүд ясхд колхоз-муд цуг кедү мөнъг сурсн болна, түүндән тетгьгьнә обяязательствс сел-әнә эдл-ахун банкд орулдж бгч зөвтә.

Деер келгдсн ссуд авх документ-сәс оньгдан, типовой проектс болн сметс, эс гидж сметн-финансов то-диг кедж, колхоз болгьн селәнә эдл-ахун банкд орулдж бгхмн.

Деер келгдсн документсиг банкд бгснә хбн, цуг авчәх мөнъгнәс 25 процент аванс гидж селәнә эдл-ахун банкәс мөнъг авхмн, тер мөнъгнь тосхлтин материал болн транспортин халхар бгдг мөнъгн гидж тоолхмн.

Кедж күцәсн кәдлмшинн счетагьгар акттагьнн хамдн района Советин күцәгч комитетин селәнә тосхлтин отделмүдин ахлачир, ямаран чигән гермүд тосхдгдг болн ясгддг йов-хин тоолдж, селәнә эдл-ахун банкд орулдж бгчәхмн, тиигәд банк тер документәр хәләдг, цаарандан мөнъг бгчәхмн.

Хальмг таньгьчурн хәрү ирджәх хальмгудт бгч эвдркә, яслгьн кер-гтә гермүд хулддж авсн цагд—2 минь-гьн арслнь күртл бгхмн, дакад гер-мүд яслгьна цуг бгч мөнъгнәс, сел-әнә эдл-ахун банк 50 процент мөнъг колхозмүдт бгхмн, цаарандан гермүд яслгьна кәдлмшиг төгснә хбн үлдсн мөнъгнн бгчәнә.

Совхозмүдар хәрү ирджәсн кәдл-мшчирт болн үүлд цергләчирт гер тосхд болн ясхд бгч ссуд, колхозни-күдт бгчәх мөнъгнәлә әдл болджана.

Мал хулддж авлгьна тускар—кол-хозмуд список кедж, учрежденьсәр болхла күн болгьна цаас кедж селәнә эдл-ахун банкд орулдж бгч, ссуд авх зөвтә.

Саалин үкрмүд хулддж авхмн гидж авсн ссударн колхозмуд хойр сарин дунд үкрмүд хулддж авч хальмгудт-колхозникүдт эрк биш бгч, гар цаас-инь селәнә эдл-ахун банкд орулдж бгч зөвтә.

Авсн ссудан хойр сарин туршарт эдлдж эс чадхла, селәнә эдл-ахун банк колхозмудас хәрү тер мөнъгиг цугтнь некдг авх зөвтә.

Э. МОГОЛЦЫКОВ, Хальмг таньгьчин селәнә эдл-ахун банкин управлюш.

Элст балгьсн.

Хальмг таньгьчин „ХАЛЬМГ ҮНН“, „СОВЕТСКАЯ КАЛМЫКИЯ“ газетсд бичгдлгьн бола

Бичгдлгьнә үннь: джилдән — 52 арслнь 20 денгьш 9 сардан — 39 арслнь 15 деншг; 6 сардан — 26 арслн 10 деншг; 3 сардан — 13 арслнь 05 деншг; 1 сарда — арслнь 35 деншг.

1957-ч джилн май сарин 1-с авн таньгьчин, балгь-сна, райодин „Союзпечатин“ отделеньс болн связин от-деленьс болн почтальонмуд болгьн цугьгар газетд бичг-длгьгйг кеджәнә.

„СОЮЗ ПЕЧАТЬ.“